

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002896

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ОНЕУ від 08.09.2025 р. № 146

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванов Ілля Олегович

2. Illia O. Ivanov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 072

Назва наукової спеціальності: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Фінанси, банківська справа та страхування

Дата захисту: 20-08-2025

Спеціальність за освітою: Фінанси, банківська справа та страхування

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10393

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06, 06.73, 06.73.35

Тема дисертації:

1. Формування стратегії управління інвестиційним портфелем
2. Formation of the investment portfolio management strategy

Реферат:

1. У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади та розроблено науково-методичні положення і практичні рекомендації щодо формування стратегії управління інвестиційним портфелем, спрямовані на підвищення ефективності інвестиційної діяльності в умовах мінливого ринкового середовища. В межах дослідження теоретичних засад управління інвестиційним портфелем було розмежовано специфіку формування та управління портфелями індивідуальних інвесторів, для яких пріоритетними є особисті фінансові цілі, часовий горизонт та індивідуальна толерантність до ризику, та інституційних інвесторів, зокрема інститутів спільного інвестування (ICI) в Україні, діяльність яких детермінується фідучіарними обов'язками перед вкладниками та жорсткими регуляторними нормами. Узагальнено особливості функціонування інвестиційних фондів в Україні, проведено порівняльний аналіз із практиками ЄС та США, що виявило потребу в подальшій гармонізації вітчизняного законодавства. Уточнено поняття «ефективні інвестиції» як такі, що забезпечують досягнення поставлених цілей з урахуванням індивідуальних обмежень, та запропоновано використання терміну «продуктивність портфеля» як більш точного аналогу «portfolio

performance». Удосконалено класифікацію ICI шляхом введення додаткової ознаки «від вимог до структури активів», що забезпечує більш гнучкий та інформативний інструментарій для аналізу їхніх реальних інвестиційних стратегій. Досліджено вплив гіпотез ефективного (ГЕР) та адаптивного (ГАР) ринку на фундаментальні принципи управління портфелем, що обґрунтовує доцільність поєднання довгострокових пасивних елементів інвестиційної стратегії (спрямованих на отримання ринкової дохідності) з адаптивними тактичними рішеннями, орієнтованими на використання тимчасових ринкових неефективностей. Систематизовано процес управління інвестиційним портфелем як логічну послідовність взаємопов'язаних етапів, від аналізу інформації до моніторингу та контролю. Обґрунтовано алокацію активів як центральний, стратегічно значущий елемент управління, запропоновано її уточнене визначення як динамічного процесу розміщення фінансових ресурсів та розроблено комплексну трирівневу класифікацію інвестиційних активів, що включає 35 деталізованих підкласів (з репрезентативними ETF) та адаптована до умов українського законодавства для ICI, створюючи об'єктивну основу для подальшого моделювання. В межах дослідження практичних аспектів формування стратегії управління інвестиційним портфелем розроблено науково-методичні підходи до аналізу тенденцій активів, що включає формування репрезентативної вибірки та всебічний аналіз їхньої історичної динаміки дохідності та ризику за тривалі часові періоди, які охоплювали ключові економічні цикли та кризові явища. Детальний розрахунок та аналіз ключових статистичних показників підтвердив вищу довгострокову ефективність акцій порівняно з облігаціями та інструментами грошового ринку, а також виявив значну гетерогенність ризик-профільних характеристик різних класів активів та позитивний вплив збільшення інвестиційного горизонту на співвідношення "ризик-прибутковість". Досліджено кореляцію дохідності активів на різних часових горизонтах (від 3 місяців до 5 років) та встановлено її значну нестабільність, особливо різке зростання в періоди підвищеної ринкової волатильності, що знижує ефективність традиційних підходів до диверсифікації. Обґрунтовано використання індексу VIX як надійного індикатора ринкового стресу для аналізу та прогнозування змін у кореляційній структурі. Обґрунтовано науково-методичні положення щодо визначення ключових макроекономічних та ринкових факторів впливу на дохідність активів, що відображають ринкові очікування щодо стану економіки, інфляції, премії за ризик та вартості грошей. Застосування мультифакторного регресійного аналізу підтвердило їхній статистично значущий та економічно обґрунтований вплив на дохідність 35 класів активів, особливо на інвестиційних горизонтах від одного року, що створює емпіричну базу для побудови прогнозних моделей. Запропоновано науково-методичні підходи до розробки моделі прогнозування дохідності активів. Розроблено архітектуру моделі, що базується на методі машинного навчання (дерева рішень), а її експериментальна перевірка виявила значну перевагу у прогнозуванні напрямку руху дохідності. Розроблено науково-практичні рекомендації щодо управління портфелем на основі моделі адаптивної алокації активів. Ретроспективне тестування портфеля, керованого моделлю, встановило його суттєву перевагу над традиційними бенчмарк-портфелями як за дохідністю, так і за ризик-скоригованими показниками. Обґрунтовано науково-методичні рекомендації щодо управління ризиками інвестиційного портфеля. Систематизовано ключові фундаментальні та поведінкові ризики, розроблено матриці їх оцінки та запропоновано комплекс рекомендацій для мінімізації їх впливу, а також надано пропозиції щодо удосконалення законодавчого регулювання діяльності ICI.

2. The dissertation deepens the theoretical and methodological foundations and develops scientific-methodological provisions and practical recommendations for forming an investment portfolio management strategy, aimed at increasing the efficiency of investment activities in a changing market environment. Within the study of the theoretical foundations of investment portfolio management, the specifics of forming and managing portfolios for individual investors, for whom personal financial goals, time horizon, and individual risk tolerance are priorities, and institutional investors, particularly collective investment institutions (CIS) in Ukraine, whose activities are determined by fiduciary duties to unitholders and strict regulatory norms, were delineated. The peculiarities of the functioning of investment funds in Ukraine were summarized, and a comparative analysis with EU and US practices was conducted, which revealed the need for further harmonization of domestic legislation. The concept of "effective investments" was clarified as those ensuring the achievement of set goals taking into

account individual constraints, and the use of the term "portfolio performance" was proposed. The classification of CIS was improved by introducing an additional feature "by requirements for asset structure", which provides a more informative tool for analyzing their real investment strategies. The influence of the efficient market hypothesis and the adaptive market hypothesis on the fundamental principles of portfolio management was studied, justifying the expediency of combining long-term passive elements of an investment strategy with adaptive tactical decisions focused on exploiting temporary market inefficiencies. The investment portfolio management process was systematized as a logical sequence of interrelated stages, from information analysis to monitoring and control. Asset allocation was substantiated as a central, strategically significant element of management, its refined definition as a dynamic process of allocating financial resources was proposed, and a comprehensive three-level classification of investment assets was developed, including 35 detailed subclasses with representative ETFs and adapted to the conditions of Ukrainian legislation for CIS, creating an objective basis for further modeling. Within the study of the practical aspects of forming an investment portfolio management strategy, scientific-methodological approaches to the analysis of asset trends were developed, which include the formation of a representative sample and a comprehensive analysis of their historical return and risk dynamics over long time periods, covering key economic cycles and crisis phenomena. Detailed calculation and analysis of key statistical indicators confirmed the higher long-term effectiveness of stocks compared to bonds and money market instruments and revealed significant heterogeneity in the risk-return profiles of different asset classes and a positive impact of increasing the investment horizon on the risk-return ratio. The correlation of asset returns over different time horizons from 3 months to 5 years was studied, and its significant instability was established, especially a sharp increase during periods of high market volatility, which reduces the effectiveness of traditional diversification approaches. The use of the VIX index as an indicator of market stress for analyzing and forecasting changes in the correlation structure was substantiated. Scientific-methodological provisions for determining key macroeconomic and market factors influencing asset returns, reflecting market expectations regarding the state of the economy, inflation, risk premium, and the cost of money, were substantiated. The application of multifactor regression analysis confirmed their statistically significant and economically sound impact on the returns of 35 asset classes, especially on investment horizons of one year or more, creating an empirical basis for building prognostic models. Scientific-methodological approaches to the development of an asset return forecasting model were proposed. The architecture of a model based on the decision tree was developed, and its experimental verification revealed a significant advantage in forecasting the direction of return movement. Scientific-practical recommendations for portfolio management based on an adaptive asset allocation model were developed. Retrospective testing of a portfolio managed by the model established its significant advantage over traditional benchmark portfolios in terms of both return and risk-adjusted indicators. Scientific-methodological recommendations for investment portfolio risk management were substantiated. Key fundamental and behavioral risks were systematized, matrices for their assessment were developed, and a set of recommendations for minimizing their impact was proposed, along with proposals for improving the legislative regulation of CIS activities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Іванов І. О. Формування інвестиційного портфеля відкритих інститутів спільного інвестування: теорія та практика. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2022. № 3-4 (292-293). С. 53-60. (0,64 д. а.).
- 2. Іванов І. О. Гіпотеза ефективного ринку: науковий консенсус щодо життєздатності теорії. *Modern Economics*. 2023. № 39 (2023). С. 46-53. (0,79 д. а.).
- 3. Іванов І. О., Баранова В. Г. Ефективність активного та пасивного підходів до управління інвестиційним портфелем. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2023. № 3-4 (86-87). С. 77-87. (0,69 д. а.).
- 4. Іванов І. О. Алокація активів як ключовий елемент ефективного управління інвестиційним портфелем. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2024. № 11 (2024). С. 1-8. (0,78 д. а.).
- 5. Ivanov I. Identifying proxy indicators for key drivers of asset price dynamics. *Intellect XXI*. 2024. №3 (2024). P. 56-67. (0,98 д. а.).
- 6. Ivanov I. Regression analysis of the impact of key drivers of asset price dynamics. *Economy and Society*. 2025. №71 (2025). P. 1-9. (0,65 д. а.).
- 7. Ivanov I. Returns forecasting with a macroeconomic factor-based decision tree model (MARPFM). *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*. 2025. №1 (15). P. 193-209. (1,00 д. а.).
- 8. Іванов І. О. Інвестиційна привабливість відкритих інститутів спільного інвестування в Україні. Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Одеса, 21 жовтня 2021 р.). Одеса: ОНЕУ, 2021. С. 162-163. (0,10 д. а.).
- 9. Ivanov I. Exposure to cryptoassets for open specialized collective investment institutions. Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу: зб. мат. І міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 01 лютого 2022 р.). Кам'янець-Подільський: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2022. С. 371-374. (0,12 д. а.).
- 10. Іванов І. О., Гончаренко О. М. Сукупність інститутів спільного інвестування як портфель компанії з управління активами. Трансформаційні процеси в умовах війни та післявоєнного періоду: зб. матеріалів Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 10 червня 2022 року). Чернігів: ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2022. С. 87-89. (0,14 д. а.).
- 11. Іванов І. О. Ефективність оптимізації інвестиційного портфелю за коефіцієнтом Шарпа на історичних даних. Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (Одеса, 20 жовтня 2022 р.). Одеса: ОНЕУ, 2022. С. 153-154. (0,10 д. а.).
- 12. Ivanov I. Quantitative Easing and the U.S. stock market pricing: the aftermath. Theories, methods and practices of the latest technologies: the III International Scientific and Practical Conference, Tokyo, November 07-09. Tokyo: European Conference, 2022. P. 48-51. (0,21 д. а.).
- 13. Іванов І. О. DeFi лендінг як інструмент накопичення криптовалютних активів. Зимові наукові читання - 2023: зб. наукових матеріалів СХVIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Кропивницький, 6 лютого 2023 р.). Кропивницький: 2023. С. 86-91. (0,20 д. а.).
- 14. Іванов І. О. Прибутковість ринкових аномалій та ефективність фінансових ринків. *Scientific Community: Interdisciplinary Research: Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference*, (Hamburg, July 6-8, 2023). Hamburg: 2023. С. 21-24. (0,15 д. а.).
- 15. Іванов І. О. Проблема диверсифікації інвестиційного портфелю в умовах краху фінансових ринків. Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами: зб. матеріалів VII Всеукр. науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. К.: КНЕУ, 2023. С. 399-401. (0,11 д. а.).

- 16. Іванов І. О., Баранова В. Г. Кореляція між акціями та облігаціями: виклики для диверсифікації. Modern Trends are the Driving Force of Scientific Progress: XIX Міжнародна Науково-Практична Конференція (April 17-19, 2024) Lisbon, Portugal. Lisbon: International Scientific Unity, 2024. С. 84–87. (0,15 д. а.).
- 17. Іванов І. О. Репрезентативність динаміки вибірки цінних паперів до динаміки біржового фонду. Наукові проблеми господарювання: зб. матеріалів XXII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 25–26 квітня 2024 року). Одеса: ОНЕУ, 2024. (0,16 д. а.).
- 18. Іванов І. О. Вплив технологічних досягнень на фінансові ринки. Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (Одеса, 18 жовтня 2024 р.). Одеса: ОНЕУ, 2024. С. 328–329. (0,11 д. а.).
- 19. Іванов І. О. Проблеми функціонування відкритих інститутів спільного інвестування в Україні. Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами: зб. Матеріалів VIII Всеукр. науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Київ: КНЕУ, 2024. С. 723. (0,11 д. а.).
- 20. Іванов І. О. Аналіз динаміки прибутковості активів на фінансових ринках. Modern Engineering and Innovative Technologies. 2024. № 2 (33-02). С. 39–57. (0,74 д.а.).
- 21. Ivanov I. Volatility Implications for Asset Returns Correlation. Central European Economic Journal. 2024. № 11 (58). P. 424-446. (1,61 д. а.).

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U102056; 0124U000875

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баранова Вікторія Глібівна

2. Viktoriia H. Baranova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1724-957X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=gYLmvIYAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гудзь Тетяна Павлівна
2. Tetiana P. Hudz

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-2310-5425**Додаткова інформація:** ;<https://scholar.google.com.ua/citations?user=OM1-wPUAAAAJ&hl=ru&oi=ao>**Повне найменування юридичної особи:** Полтавський університет економіки і торгівлі**Код за ЄДРПОУ:** 01597997**Місцезнаходження:** вул. Івана Банка, буд. 3, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Укоопспілка**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Алексеенко Людмила Михайлівна
2. Liudmyla M. Alekseienko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-8256-5587**Додаткова інформація:** <https://scholar.google.com/citations?user=NuObFt4AAAAJ&hl=uk&oi=sra>**Повне найменування юридичної особи:** Західноукраїнський національний університет**Код за ЄДРПОУ:** 33680120**Місцезнаходження:** вул. Львівська, буд. 11, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Коваленко Вікторія Володимирівна
2. Viktoriia V. Kovalenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2783-186X**Додаткова інформація:** <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=91vWXTcAAAAJ>**Повне найменування юридичної особи:** Одеський національний економічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02071079

